

Anastasiya Dyskina

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Economic
Odessa Polytechnic National University*

EVOLUTION OF APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF INNOVATIVE AND INVESTMENT MECHANISMS FOR THE DEVELOPMENT OF THE PRODUCTION SECTOR

Summary

The aim of the study is to analyze the key stages of development of innovation and investment mechanisms and assess their impact on the efficiency and competitiveness of manufacturing enterprises in the current conditions of globalization. The relevance of the research lies in the necessity for enterprises to adapt to rapid technological changes caused by Industry 4.0, artificial intelligence, robotics, and the Internet of Things (IoT), as well as in the importance of innovation for ensuring sustainable development. The problem is that existing mechanisms for innovation and investment development often overlook the interconnection between technological innovations, investment strategies, and the overall enterprise strategy. As a result, the effectiveness of implementing innovations decreases, and the potential of investments is not fully realized. The research results emphasize the importance of a strategic approach, investment in human capital, and international cooperation to ensure the successful development of enterprises in the context of contemporary global challenges.

Вступ

У сучасному світі виробничий сектор відіграє ключову роль у забезпеченні економічного зростання та стабільності всієї країни. Проте зростання конкуренції на світових ринках, швидкі зміни технологій та вимоги до підвищення продуктивності та ефективності вимагають від підприємств впровадження інновацій та здійснення інвестицій у нові технології. Традиційні підходи до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів часто не відповідають викликам сьогодення, що створює необхідність в їхньому вдосконаленні та адаптації до сучасних умов.

Проблема полягає в тому, що наявні механізми інноваційного та інвестиційного розвитку часто не враховують взаємозв'язок між технологічними інноваціями, інвестиційними стратегіями та загальною стратегією підприємства. Внаслідок цього, ефективність впровадження інновацій знижується, а потенціал інвестицій не реалізується повною

мірою. Важливим завданням є дослідження еволюції підходів до формування цих механізмів з урахуванням сучасних економічних і технологічних умов, а також їхній вплив на розвиток виробничого сектору.

Наукові завдання, які постають у дослідженні даної тематики:

- провести аналіз існуючих теоретичних підходів до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів, зокрема їхня еволюція в контексті сучасних економічних і технологічних змін;

- визначити ключові фактори, які впливають на ефективність цих механізмів у сучасних умовах;

- розглянути нові концептуальні підходи до впровадження інноваційно-інвестиційних механізмів, що враховують взаємозв'язок між технологічними інноваціями, інвестиціями та стратегією підприємства.

Практичні завдання, які потребують подальшого розв'язання:

- оцінка дієвості існуючих інноваційно-інвестиційних механізмів у реальних умовах виробничого сектору;

- визначення найкращих практик щодо впровадження інноваційно-інвестиційних механізмів на виробничих підприємствах;

- розробка рекомендацій для підприємств щодо адаптації та вдосконалення їх інноваційно-інвестиційних стратегій для підвищення конкурентоспроможності на ринку в сучасних складних умовах.

Таким чином, дослідження еволюції підходів до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів дозволить не тільки поглибити теоретичні знання в цій галузі, але й сприятиме підвищенню ефективності виробничих підприємств через впровадження більш адаптованих та результативних механізмів інноваційного розвитку. Розробка концепції економічного розвитку країни, а також інвестиційно-інноваційного розвитку підприємств та суб'єктів господарської діяльності в умовах нестабільного внутрішнього і зовнішнього середовища, оптимізація використання матеріальних та інтелектуальних ресурсів через створення і впровадження механізмів стимулювання інвестиційної активності суб'єктів господарювання та підприємств, а також сучасних моделей інвестиційно-інноваційного розвитку промислових підприємств є однією з найактуальніших проблем для країн, що розвиваються на засадах ринкової економіки, зокрема для економіки та промисловості України, суб'єктів господарської діяльності, промислових підприємств різних форм власності та масштабів.

Отже, в умовах глобалізації і швидкого технологічного прогресу виробничий сектор стикається з новими викликами та можливостями. Інноваційно-інвестиційні механізми стали критично важливими для забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємств.

Ця стаття розглядає еволюцію підходів до розробки цих механізмів, їх вплив на розвиток виробничого сектору, а також перспективи та виклики, що стоять перед підприємствами.

Дослідження еволюції підходів до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів має важливе значення як з наукової, так і з практичної точки зору.

Розділ 1. Аналіз досліджень розвитку інновацій та формування інноваційно-інвестиційних механізмів

Останні дослідження показують, що значну увагу приділяють дослідженню ролі технологічних інновацій у формуванні інноваційно-інвестиційних механізмів. Питання еволюції підходів до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів розвитку виробничого сектору України розглядалися різними українськими та зарубіжними науковими діячами. Так Амоша О.І. [1, с. 22] та Ілляшенко Н.С., а також Буркинський Б.В. [2; 3] у своїх роботах акцентують увагу на важливості інноваційно-інвестиційної діяльності для української економіки. Вони зазначають, що зосередження інноваційної активності на великих промислових підприємствах є одним із ключових напрямів розвитку. Особливо важливим є вдосконалення механізмів управління інноваціями для підвищення технологічної активності та залучення інвестицій у науково-дослідницьку діяльність [2; 3]. Жаліло Я.А. наголошує на необхідності структурних реформ для стимулювання інноваційного розвитку. Він розглядає механізми державно-приватного партнерства як ключовий елемент інноваційно-інвестиційної політики, що може покращити економічні показники та підвищити рівень технологічної модернізації виробничого сектору [5]. Шумпетер Йозеф, один з класиків інноваційної теорії, у своїй праці «Capitalism, Socialism, and Democracy» висуває концепцію «креативної руйнації», яка підкреслює роль інновацій в економічному зростанні через постійне оновлення технологій та бізнес-моделей. Цей підхід має вагомe значення для розуміння сучасних процесів в Україні, де постійно розробляються нові інвестиційні механізми для підтримки інноваційного сектору [6]. Комарницька Н.М. у своїй дисертації досліджує механізми управління інноваційною діяльністю підприємств. Вона підкреслює важливість інтеграції українських підприємств у міжнародні ланцюги вартості для досягнення стійкого інноваційного розвитку [7]. Шевчун М. та Безус А. аналізують сучасні тенденції інноваційної діяльності в Україні, зокрема роль великих промислових підприємств у впровадженні інновацій. Вони зазначають, що залучення іноземних інвестицій та активізація внутрішнього інноваційного потенціалу є критичними для подальшого розвитку сектору [8, с. 150]. Майорова Т.В. у своїй книзі «Інвестиційна діяльність»

детально розглядає інвестиційну діяльність з точки зору наукового підходу до управління проектами та інвестиціями. Вона підкреслює необхідність ефективного управління інвестиційними процесами на рівні держави та окремих підприємств для підвищення конкурентоспроможності виробничого сектору [9].

Автор дослідження Дискіна А. у своїй роботі звертає увагу на стратегічні аспекти формування інноваційно-інвестиційних механізмів у промисловості з урахуванням сучасних умов господарювання [10].

Дослідження таких авторів, як Чесбро, Ванхавербеке та Вест в своїй роботі «Open Innovation» підкреслюють важливість відкритих інновацій та співпраці з зовнішніми партнерами для ефективнішого впровадження нових технологій у виробничі процеси [11].

Аудретч і Лінк також вказують на те, що підприємства, які інвестують у R&D, отримують конкурентні переваги через розвиток нових продуктів і рішень, що дозволяє їм зберігати лідерські позиції на ринку та покращувати свої фінансові показники [12].

Крім того, дослідження, проведені на міжнародному рівні, демонструють, що інноваційна поведінка підприємств може варіюватися залежно від країни та економічного середовища. Дослідження протягом останніх років показують, що інвестиції в R&D в розвинутих країнах значно впливають на продуктивність та інноваційність компаній [13, с. 285; 13, с. 48].

Зарубіжні дослідження також вказують на важливість стратегічних інвестицій у технологічні дослідження для захисту інтелектуальної власності та підвищення ринкової вартості компаній [15, с. 275]

Іншим важливим аспектом є фінансування інноваційно-інвестиційних проектів. У багатьох публікаціях розглядаються різні моделі фінансування, зокрема венчурне фінансування, державно-приватне партнерство та інші механізми, що дозволяють залучати інвестиції в інноваційні проекти. Для успішного розвитку виробничого сектору України критичним є залучення приватних інвестицій, що потребує активної державної підтримки та створення сприятливих умов для інвесторів. У цьому контексті важливу роль відіграє державно-приватне партнерство (ДПП), яке є ефективним механізмом активізації інвестиційної діяльності. Згідно з Національним інститутом стратегічних досліджень, значна частина інвестиційних проектів у межах ДПП регулюється нормативно-правовими актами, що стимулюють залучення приватного капіталу, зокрема в інфраструктурні та промислові сектори [16].

Також, варто відзначити, що програма «Доступні кредити 5-7-9%» значною мірою сприяє відновленню зруйнованих підприємств і створенню нових виробничих потужностей. Однак для підвищення

ефективності цієї програми необхідно додатково знизити відсоткові ставки для підприємств, які активно інвестують у розвиток [17].

Ці приклади демонструють, що для підвищення інвестиційної привабливості України важливо не тільки створити сприятливі законодавчі умови, але й надати фінансові інструменти для підтримки інвесторів. Багато авторів наголошують на необхідності зміни підходів до управління інноваціями у виробничому секторі. Перехід від традиційних до інноваційних моделей управління виробництвом є важливим етапом у розвитку підприємств, оскільки він дозволяє адаптуватися до швидко змінюваного зовнішнього середовища. Вчені вважають, що традиційні системи управління зосереджені на операціях та ресурсах підприємства, в той час як інноваційні моделі ставлять акцент на гнучкості, адаптації та інтеграції з зовнішніми партнерами.

Згідно з дослідженнями, у сучасному економічному просторі підприємства повинні швидко реагувати на зміни, розробляючи ефективні механізми адаптації. Системи управління мають бути автоматизованими та інтегрованими, що забезпечує покриття всього ланцюга створення цінності [18].

У умовах глобалізації системи управління підприємствами повинні враховувати інтереси різних зацікавлених сторін, включаючи постачальників, покупців та акціонерів. Це вимагає від компаній відходу від традиційних моделей до більш комплексних, орієнтованих на обслуговування клієнтів і співпрацю з партнерами [18].

Цифровізація виробничих процесів також є важливим напрямом останніх досліджень. Впровадження індустрії 4.0, IoT (Інтернет речей), штучного інтелекту (AI) та інших цифрових технологій радикально змінює підходи до інновацій та інвестицій у виробничому секторі. Автори Григорак М., Скицько В. досліджують, як ці технології можуть підвищити ефективність і продуктивність виробництва, а також зменшити витрати та ризики, пов'язані з впровадженням інновацій [19; 20].

В останні роки все більше досліджень присвячено питанням стійкості та відповідальності інноваційно-інвестиційної діяльності, розглядаються необхідність інтеграції екологічних і соціальних аспектів у стратегії інноваційного розвитку. Це включає використання «зелених» технологій, енергозбереження, а також впровадження корпоративної соціальної відповідальності (CSR) у практику виробничих підприємств [21].

Отже, аналіз останніх досліджень свідчить про те, що еволюція підходів до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів розвитку виробничого сектору є багатоаспектним процесом, що охоплює не лише технологічні та фінансові, але й соціальні та екологічні аспекти. Важливими є дослідження, спрямовані на інтеграцію нових технологій, зміну управлінських підходів та забезпечення стійкого розвитку

виробничих підприємств. Ці напрями досліджень створюють підґрунтя для розробки більш ефективних та адаптивних механізмів, які дозволять виробничому сектору успішно адаптуватися до викликів сучасності.

Розділ 2. Еволюція підходів до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів розвитку виробничого сектору

Метою дослідження визначалось аналіз зміни концепцій і підходів до створення ефективних механізмів, що сприяють інноваційному розвитку та залученню інвестицій у виробничий сектор України. Для цього розглянуто розвиток інноваційно-інвестиційних механізмів у виробничому секторі що пройшов через декілька кількя ключових етапів (табл. 1).

Кожен з етапів має важливу характеристику, що притаманний своєму часу, та вплив на наступний. Відображає притаманні риси та характеристики, що мають найбільший вплив у свій час.

Таблиця 1

Етапи розвитку інноваційно-інвестиційних процесів у виробництві

№	Етап розвитку	Основні характеристики
I	Револуція у виробництві	Промислова революція XVIII-XIX століть стала першим великим кроком у розвитку виробничих процесів. Виникнення парових машин, механізмів для масового виробництва і нових методів організації праці змінили виробничі процеси.
II	Автоматизація та комп'ютеризація	XX століття відзначалося автоматизацією виробництва і впровадженням комп'ютерних технологій. Це дозволило зменшити витрати на працівників і підвищити точність та ефективність виробничих процесів.
III	Впровадження Індустрії 4.0	Сучасний етап розвитку характеризується впровадженням концепції Індустрії 4.0, що включає використання роботизованих систем, Інтернету речей (IoT), штучного інтелекту (AI) та інших передових технологій.

Джерело: сформовано автором на основі [15; 17; 19; 20]

На сучасному етапі все частіше виробництва з метою забезпечення привабливості проєктів застосовують інноваційні підходи до розробки.

У промисловому виробництві використовується роботизація і автоматизація. Використання роботів і автоматизованих систем дозволяє значно зменшити витрати на працю та підвищити ефективність виробництв. Впровадження таких технологій сприяє скороченню часу на виконання операцій і підвищенню точності.

Інтеграція сучасних аналітичних систем дозволяє зберігати та обробляти великі обсяги даних, що допомагає в оптимізації виробничих процесів і прийнятті рішень на основі реальних даних.

Інновації, спрямовані на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище, такі як екологічні технології і безвідходні виробництва, стали важливою частиною сучасних виробничих стратегій.

Дуже важливим питанням застосування сучасних підходів до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів та їх впровадження в рамках Індустрії 4.0. Це технологічні інновації в Індустрії 4.0, яка передбачає інтеграцію технологій автоматизації, роботизації, IoT та штучного інтелекту та забезпечує значні переваги для виробничих підприємств, включаючи підвищення ефективності та гнучкості виробництва.

Застосування штучного інтелекту та машинного навчання: AI і ML які використовуються для оптимізації процесів, прогнозування дефектів і автоматизації управлінських завдань.

Застосування Інтернету речей (IoT): IoT дозволяє моніторити і управляти виробничими процесами в реальному часі, що допомагає в управлінні ресурсами і прогнозуванні технічного обслуговування.

Новим є також підхід до освіти і перепідготовки кадрів. Адже нові підходи потребують переосмислення до нових вимог у навчанні і нових знаннях.

Інвестиції в освіту і перепідготовку персоналу забезпечують необхідні навички для роботи з новими технологіями та процесами. З'являється необхідність у залученні талановитих фахівців. Підприємства інвестують у створення сприятливого середовища для розвитку талантів і залучення кваліфікованих спеціалістів. Також необхідно створення корпоративної культури, що підтримує інновації, сприяє креативності і експериментуванню.

Все більшої популярності набуває стратегічне управління інноваціями. Впровадження методології управління інноваціями, такі як Lean Start-up, Agile, і Design Thinking, допомагають зменшити ризики та підвищити ефективність інноваційних проектів.

Розробка і впровадження стратегій для підтримки інноваційного розвитку включає створення спеціалізованих відділів і систем управління інноваційним портфелем. Корисним є також співпраця з науковими і дослідницькими установами, що допомагає у розвитку нових технологій і рішень.

Динаміку змін підходів до впровадження механізмів та їх переваги та недоліки можна представити у табл. 2.

Еволюція підходів до розробки інноваційно-інвестиційних механізмів розвитку виробничого сектору

Традиційний підхід		
Характеристика	Інструменти	Недоліки
Оперування переважно на основі власного капіталу та банківських кредитів. Виробничі підприємства зосереджуються на поступовому оновленні обладнання та інфраструктури.	Власні кошти підприємств, банківські кредити, державні субсидії.	Обмежена гнучкість і недостатня увага до інновацій
Модернізація через інвестиційні програми		
Характеристика	Інструменти	Недоліки
Поява інвестиційних програм з метою підвищення конкурентоспроможності виробничих підприємств. Інтеграція інновацій на етапах модернізації.	Інвестиційні фонди, державні програми підтримки модернізації.	Тривалі строки впровадження інновацій та низька швидкість адаптації до змін на ринку
Інноваційно-інвестиційні проекти		
Характеристика	Інструменти	Переваги
Орієнтація на розвиток інноваційних рішень, що створюються в результаті партнерства з науковими та технічними центрами	Венчурне фінансування, державно-приватне партнерство, інкубатори та акселератори для стартапів	Підвищення рівня інновацій та гнучкість впровадження нових технологій.
Цифровізація виробничого сектору		
Характеристика	Інструменти	Переваги
Використання цифрових технологій для оптимізації виробничих процесів, впровадження нових бізнес-моделей на основі Індустрії 4.0 (ІоТ, штучний інтелект, автоматизація).	Цифрові платформи для інвестицій, хмарні рішення для виробництва, великі дані, блокчейн для забезпечення прозорості ланцюгів поставок.	Підвищення продуктивності, оптимізація витрат та можливість глобальної конкуренції.

Джерело: сформовано автором на основі [5; 10; 13; 18; 19]

Якщо зобразити цей процес схематично то він буде виглядати наступним чином (рис. 1).

Слід також зазначити, що впровадження нових технологій, технічні складнощі, інтеграція нових технологій з існуючими системами і необхідність перепідготовки персоналу можуть стати значними перепонами для впровадження інновацій. Компанії можуть стикатися з

проблемами, пов'язаними з адаптацією старих систем до нових технологій.

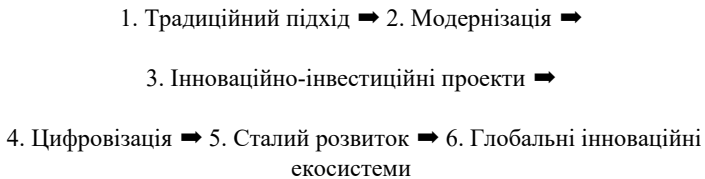

Рис. 1. Схема етапів розвитку інноваційно-інвестиційних процесів

З ростом використання цифрових технологій зростають і ризики кіберзагроз. Підприємства повинні інвестувати в безпеку даних і захист інфраструктури від кібератак. Це включає впровадження сучасних систем захисту і регулярне оновлення програмного забезпечення.

Норми і регуляції можуть змінюватися, створюючи непередбачувані умови для бізнесу. Підприємства повинні бути готовими до швидкої адаптації до нових вимог і забезпечення відповідності новим стандартам.

Для виходу на міжнародні ринки компанії можуть знадобитися дотримання глобальних стандартів та сертифікацій, що може бути складним і витратним процесом.

Впровадження інновацій може стикатися з опором з боку працівників або спільнот, особливо якщо це веде до змін у робочих процесах або звичках. Компанії повинні ефективно управляти змінами і забезпечувати підтримку своїм працівникам. Також для успішного впровадження інновацій потрібно забезпечити належне навчання працівників і підтримку процесів адаптації до нових умов. Інвестиції в навчання і розвиток персоналу є критично важливими для успішної адаптації до нових технологій.

Таким чином, еволюція інноваційно-інвестиційних механізмів відображає загальні тенденції розвитку технологій і глобалізації, а також впливає на конкурентоспроможність і економічний розвиток підприємств. Розвиток таких механізмів відкриває нові можливості для підвищення продуктивності, якості продукції і сталого розвитку.

Однак, підприємства також стикаються з численними викликами, такими як фінансування інновацій, технологічні складнощі, регуляторні бар'єри і соціальний опір. Для успішної реалізації інноваційних проектів підприємства повинні ефективно управляти цими викликами, впроваджувати нові технології та забезпечувати підтримку у розвитку свого персоналу.

Подальший розвиток інноваційно-інвестиційних механізмів вимагатиме стратегічного підходу, інтеграції передових технологій та адаптації до змін в умовах ринку. Інвестиції в людський капітал, нові фінансові інструменти та міжнародні партнерства будуть ключовими факторами для досягнення успіху в цій сфері.

Розділ 3. Перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Еволюція інноваційно-інвестиційних механізмів у виробничому секторі відображає глибокі зміни, що відбулися впродовж кількох століть. Починаючи з промислової революції XVIII–XIX століть, виробничий сектор пройшов через етапи автоматизації, комп'ютеризації та впровадження концепції Індустрії 4.0. Сучасний розвиток технологій, таких як роботизація, штучний інтелект, Інтернет речей та цифровізація, став вирішальним кроком у підвищенні продуктивності, ефективності та гнучкості виробничих процесів.

Впровадження інноваційних механізмів створює нові можливості для зростання конкурентоспроможності підприємств. Використання сучасних інструментів, таких як великі дані, блокчейн та хмарні рішення, допомагає оптимізувати процеси і приймати рішення на основі реальних даних. Зростання популярності зелених технологій та екологічно відповідальних виробничих практик також відкриває нові шляхи для розвитку сталих бізнес-моделей.

Подальші дослідження можуть зосереджуватися на вивченні ефективності впровадження штучного інтелекту, роботизованих систем та IoT в конкретних галузях виробництва. Особливо важливим напрямом є дослідження взаємодії цих технологій та їх впливу на виробничі ланцюги.

Індустрія 4.0 має значний потенціал для майбутнього розвитку, оскільки вона зосереджується на автоматизації, штучному інтелекті, Інтернеті речей (IoT) та великих даних. Ці технології допомагають підвищувати продуктивність виробництва, оптимізувати витрати та забезпечувати гнучкість у ланцюгах постачання. Однією з головних переваг є персоналізація продукції та збільшення ефективності підприємств завдяки прогнозуванню попиту та ефективнішому використанню ресурсів.

Індустрія 4.0 значно прискорить зростання інновацій у промисловості, оскільки впровадження передових технологій сприятиме розвитку нових рішень, продуктів і послуг. Поеднання штучного інтелекту, Інтернету речей (IoT), робототехніки та автоматизації створює умови для інтеграції розумних виробничих систем, що дозволяє значно підвищити продуктивність та ефективність. Це відкриває шлях до інновацій у таких сферах, як:

– Персоналізація продукції: Завдяки новим технологіям підприємства зможуть швидко адаптувати виробництво під індивідуальні потреби споживачів, що стимулюватиме створення інноваційних рішень для різних ринкових сегментів.

– Нові бізнес-моделі: Індустрія 4.0 підтримує цифрові платформи, які дозволяють компаніям швидше впроваджувати інновації, взаємодіяти з партнерами та клієнтами, а також створювати нові джерела доходів.

– Прогнозування та оптимізація: Використання великих даних дозволить компаніям прогнозувати попит, мінімізувати витрати та використовувати ресурси ефективніше, що стимулюватиме інноваційний розвиток у логістиці та ланцюгах постачання.

– Стійке виробництво: Індустрія 4.0 сприяє розвитку екологічних інновацій завдяки впровадженню енергоефективних технологій і переходу до сталого виробництва [10; 11].

Загалом, ці процеси стимулюватимуть створення інновацій у всіх аспектах промисловості, від продуктів до управління та екологічної відповідальності.

У найближчі роки очікується стрімкий розвиток таких галузей, як робототехніка, 3D-друк, хмарні обчислення та кіберфізичні системи. Важливу роль відіграватимуть екологічні та соціальні аспекти, зокрема створення "зелених" виробництв і підвищення рівня зайнятості через потребу у висококваліфікованих кадрах. Індустрія 4.0 сприяє створенню нових бізнес-моделей, дозволяючи підприємствам гнучко адаптуватися до швидкозмінного ринку.

Аналіз ефективності інвестицій в інноваційні технології та механізми на рівні підприємств. Це включає порівняння витрат та вигод від застосування цифрових інструментів, екологічних технологій та автоматизації.

Дослідження підходів до перепідготовки персоналу для роботи з новими технологіями, включаючи штучний інтелект та автоматизовані системи. Необхідність інвестування в розвиток персоналу буде вирішальним фактором для підтримки інноваційних процесів.

Вивчення загроз кібербезпеки в умовах цифровізації виробничих процесів. Дослідження можуть зосереджуватися на впровадженні ефективних рішень для захисту даних і критичної інфраструктури.

Важливим напрямом є вивчення співпраці між науковими установами, промисловими підприємствами та інвесторами, що сприяє створенню глобальних інноваційних екосистем.

Оцінка інвестицій у зелені технології, аналіз екологічної відповідальності підприємств та впровадження безвідходних виробництв.

Подальший розвиток інноваційно-інвестиційних механізмів залежатиме від здатності підприємств швидко адаптуватися до нових технологічних викликів, інвестувати у людський капітал та ефективно управляти ризиками, що виникають на глобальних ринках.

Висновки

Дослідження показало, що еволюція інноваційно-інвестиційних механізмів у виробничому секторі є багатограним процесом, який зазнав значних змін з часів промислової революції до ери Індустрії 4.0. Основні тенденції розвитку цього процесу включають інтеграцію технологічних інновацій, таких як штучний інтелект, роботизація та IoT, які відкривають нові можливості для оптимізації виробничих процесів і підвищення продуктивності.

У сучасному контексті інноваційно-інвестиційних механізмів наявність інноваційних технологій стає ключовою передумовою для підвищення конкурентоспроможності підприємств на світовому ринку. Підприємства повинні адаптувати свої інвестиційні стратегії для інтеграції новітніх технологій і максимізації їх впливу на продуктивність.

При застосуванні стратегічного управління інноваціями це забезпечує успішну реалізацію інноваційно-інвестиційних проектів. Що залежить від ефективного управління цими процесами. Застосування методологій, таких як Agile та Lean Start-up, дозволяє зменшити ризики і прискорити впровадження інновацій, що є критичним у сучасних умовах швидкої зміни ринку.

Слід зазначити, що одним із найбільших викликів є забезпечення балансу між швидкою адаптацією нових технологій та збереженням конкурентоспроможності на глобальному ринку. Підприємства стикаються з потребою в інвестуванні у навчання персоналу, розробку нових компетенцій та інтеграцію в глобальні ланцюги вартості.

Також необхідно зважати на роль державно-приватного партнерства. Співпраця між державою та приватним сектором є одним із ефективних механізмів для активізації інвестицій в інноваційні проекти. Державна підтримка у вигляді сприятливих кредитних програм та створення нормативно-правових умов є важливим фактором для стимулювання інновацій.

Таким чином, вдосконалення та адаптація інноваційно-інвестиційних механізмів є ключовою умовою для забезпечення стабільного економічного розвитку виробничого сектору. Підприємства повинні інтегрувати новітні технології, впроваджувати інноваційні підходи до управління та активно співпрацювати з державою для підвищення своєї конкурентоспроможності на світовому ринку.

Список використаних джерел:

1. Амоша О.І., Саломатіна Л.М. Інноваційний розвиток промислових підприємств у регіонах: проблеми та перспективи. *Економіка України*. 2017. № 3(664). С. 20–34. URL: https://www.researchgate.net/publication/330387175_Amosa_Oi_Salomatina_LN_Innovacijnij_rozvitok_promislovih_pidpriemstv_u_regionah
2. Ілляшенко Н.С. Механізм управління стратегіями випереджаючого науково-технологічного інноваційного розвитку промислового підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/59.pdf
3. Інвестиційно-інноваційний розвиток регіонів українського Причорномор'я : монографія за наук. ред. Буркинського Б.В ; НАН України, Ін-т пробл. ринку та екон.-екол. дослідж. Одеса : ІПРЕД НАНУ, 2016. 526 с.
4. Геєць В.М. Інституційна обумовленість інноваційних процесів у промисловому розвитку України. *Економіка України*. 2014. № 12. С. 4–19.
5. Жаліло Я.А., Базилюк Я.Б., Собкевич О.В. та ін. Стратегічна ціна російської агресії для економіки України. 2022. Київ : НІСД. 67 с.
6. Schumpeter J. Theory of economic development: An inquiry into profits, capital, credit, interest, and the business cycle. New Brunswick (USA) and London (UK): Transaction Publishers, 2008. 255 p.
7. Комарницька Н. М. Формування і оцінювання системи управління інноваційною діяльністю підприємства : дис. ... канд. економ. наук. Львів : Національний університет «Львівська політехніка». 2016. 195 с.
8. Шевчун М., Безус А. Особливості формування стратегії інноваційного розвитку підприємства *Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: виклики воєнного часу* : матеріали XIV міжнародного бізнес-форуму. м. Київ, 23 березня 2023. С. 149–151.
9. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472 с.
10. Дискіна А. Методологічні підходи до формування системи моніторингу інноваційно-інвестиційних стратегій у виробничому секторі. *Ефективна економіка*. 2024. №7. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4233/4268>
11. Chesbrough H., Haverbeke Van., West J. Open Innovation: Researching a New Paradigm. Oxford University Press, 2006. 472 p.
12. Audretsch D.B., Link A.N. Innovation capital. *Journal of Technology Transfer*. 2018. Vol. 43. P. 1760–1767. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10961-018-9700-6>
13. Barasaa L., Knobenb J., Vermeulenb P., Kimuyua P., Kinyanjui B. Institutions, resources and innovation in East Africa: A firm level approach. *Research Policy*. 2017. Vol. 46, Issue 1. P. 280–291.
14. Sharma C. Effects of R&D and foreign technology transfer on productivity and innovation: an enterprises-level evidence from Bangladesh. *Asian Journal of Technology Innovation*. 2019. № 1. P. 46–70. DOI: <https://doi.org/10.1080/19761597.2019.1597634>
15. Griliches Z., Pakes A., Hall B.H. Chapter R&D and Productivity: The Econometric Evidence. *University of Chicago Press*. 1998. P. 269–283. URL: <http://www.nber.org/books/gril98-1>
16. Верховна рада України. Закон України: Про державно-приватне партнерство та інвестиційну діяльність. 2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (дата звернення 01.10.2024.)

17. Верховна рада України. Закон України : Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні. 2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (дата звернення 01.10.2024.)

18. Свінарьова Г.Б. Інноваційні зміни в системі управління підприємством. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: збірник тез доповіді І Міжнародної науково-практичної конференції, 23 квітня 2020 р. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2020. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/201207>

19. Григорак М. Ю. Теоретичні положення інтелектуально зорієнтованої логістики. *Бізнес Інформ*. 2015. № 2. С. 20–29. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-2_20.pdf

20. Скіцько В. І. Індустрія 4.0 як промислове виробництво майбутнього. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 5. С. 33–40.

21. Корпоративна соціальна відповідальність – кейси п'яти міжнародних компаній в Україні. URL: <https://vctr.media/ua/korporativna-soczialna-vidpovidalnist-kejsy-5-mizhnarodnyh-kompanij-v-ukrayini-116074/> (дата звернення: 10.09.2024).

References:

1. Amosha O.I., Salomatina, L.M. (2017). Innovatsiynny rozvytok promyslovykh pidpryyemstv u rehionakh: problemy ta perspektyvy [Innovative development of industrial enterprises in the regions: problems and prospects]. *Ekonomika Ukrayiny*, no. 3(664), pp. 20–34. Available at: https://www.researchgate.net/publication/330387175_Amosha_Oi_Salomatina_LN_Innovacijnij_rozvytok_promyslovykh_pidpryyemstv_u_rehionah
2. Ilyashenko N.S. (2020). Mekhanizm upravlinnya stratehiyamy vyperedzhayuchoho naukovo-tehnolohichnoho innovatsiynoho rozvytku promyslovoho pidpryyemstva [The strategy management mechanism of anticipatory scientific and technological innovative development of an industrial enterprise]. *Efektivna ekonomika*, no. 2. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/59.pdf
3. Burkynskoho B.V. (2016) Investytsiyno-innovatsiynny rozvytok rehioniv ukrayinskoho Prychornomor'ya [Investment and innovation development of the regions of the Ukrainian Black Sea region]. Odesa : IPREED NANU, 526 p.
4. Heyets V.M. (2014). Instytutysiyna obumovlenist' innovatsiynnykh protsesiv u promyslovomu rozvytku Ukrayiny [Institutional conditioning of innovative processes in the industrial development of Ukraine]. *Ekonomika Ukrayiny*, no. 12, pp. 4–19.
5. Zhalilo Ya.A., Bazylyuk Ya.B., Sobkevych O.V. ta in. (2022). Stratehichna tsina rosiys'koyi ahresiyi dlya ekonomiky Ukrayiny [The strategic price of Russian aggression for the economy of Ukraine]. Kyiv: NISD, p. 67.
6. Schumpeter J. (2008). Theory of economic development: An inquiry into profits, capital, credit, interest, and the business cycle. New Brunswick (USA) and London (UK): Transaction Publishers, 255 p.
7. Komarnytska N. M. (2016) Formuvannya i otsiniuvannya systemy upravlinnia innovatsiinoiu diialnistiu pidpryyemstva [Formation and evaluation of the system of management of the innovative activity of the enterprise]: dys...kand. econom. nauk. Lviv : Natsionalnyi universytet «Lvivska politehnika», 195 p.
8. Shevchun M., Bezus A. Osoblyvosti formuvannya stratehii innovatsiinoho rozvytku pidpryyemstva [Peculiarities of the formation of the strategy of innovative development of the enterprise]. *Problemy ta perspektyvy rozvytku innovatsiinoi diialnosti v Ukraini: vykyky*

voiennoho chasu: materialy KhIV mizhnarodnoho biznes-forumu (Kyiv, March 23). Kyiv, pp. 149–151.

9. Mayorova T. V. (2009) Investytsiina diialnist : pidruchnyk [Investment activity: handyman]. Kyiv : Tsentr uchbovoi literatury. 472 p.

10. Dyskina A. (2024) Metodolohichni pidkhody do formuvannya systemy monitorynhu innovatsiyno-investytsiynykh stratehiy u vyrobnychomu sektori [Methodological approaches to the formation of a system for monitoring innovation and investment strategies in the production sector]. *Efektivna ekonomika*, no. 7. Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4233/4268>

11. Chesbrough H., Haverbeke Van., West J. (2006) Open Innovation: Researching a New Paradigm. Oxford University Press, 472 p.

12. Audretsch D.B., Link A.N. (2018). Innovation capital. *Journal of Technology Transfer*, vol. 43, pp. 1760–1767. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10961-018-9700-6>

13. Barasaa L., Knobeb J., Vermeulenb P., Kimuyua P., Kinyanjui B. (2017). Institutions, resources and innovation in East Africa: A firm level approach. *Research Policy*, vol. 46, is. 1, pp. 280–291.

14. Sharma C. (2019) Effects of R&D and foreign technology transfer on productivity and innovation: an enterprises-level evidence from Bangladesh. *Asian Journal of Technology Innovation*, no. 1, pp. 46–70. DOI: <https://doi.org/10.1080/19761597.2019.1597634>

15. Griliches Z., Pakes A., Hall B.H. (1998) Chapter R&D and Productivity: The Econometric Evidence. *University of Chicago Press*, pp. 269–283. Available at: <http://www.nber.org/books/gril98-1>

16. Zakon Ukrainy: Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo ta investytsiynu diialnist (2010) [Law of Ukraine: On Public-Private Partnership and Investment Activity]. Verkhovna rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> (accessed 01.10.2024).

17. Zakon Ukrainy : Pro derzhavnu pidtrymku investytsiynykh proektiv iz znachnymy investytsiimamy v Ukraini (2023) [Law of Ukraine: On State Support of Investment Projects with Significant Investments in Ukraine]. Verkhovna rada Ukrainy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1116-20#Text> (accessed 01.10.2024).

18. Svinaryova G.B. (2020). Svinarova H.B. Innovatsiini zminy v systemi upravlinnia pidpriemstvom [Innovative changes in the enterprise management system]. *Biznes, innovatsii, menezhment: problemy ta perspektivy*: zbirnyk tez dopovidi I Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (April 23, 2020 Kyiv). Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho, Vyd-vo «Politehnika». Available at: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/201207>

19. Hryhorak M. YU. (2020) Teoretychni polozhennya intelektualno zoriyentovanoj lohistyky. [Theoretical provisions of intellectually oriented logistics]. *Biznes Inform*, no. 2, pp. 20-29. Available at: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-2_20.pdf

20. Skitsko V.I. (2016) Industriya 4.0 yak promyslove vyrobnytstvo maybutn'oho. [Industry 4.0 as the industrial production of the future]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 5, pp. 33–40. Available at: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-5_21.pdf

21. Korporatyvna sotsialna vidpovidalnist – keisy piaty mizhnarodnykh kompanii v Ukraini [Corporate social responsibility – cases of five international companies in Ukraine]. Available at: <https://vctr.media.ua/korporatyvna-soczialna-vidpovidalnist-keisy-5-mizhna-rodnyh-kompanij-v-ukrayini-116074/> (accessed 09.10.2024).